

УКРАЇНА

(19) **UA** (11) **54847** (13) **U**
(51) МПК (2009)
A01N 3/00
C12N 1/20

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ
І НАУКИ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ
ВЛАСНОСТІ

ОПИС ДО ПАТЕНТУ НА КОРИСНУ МОДЕЛЬ

видається під
відповідальність
власника
патенту

(54) СПОСІБ ЗБЕРІГАННЯ ЖИТТЄЗДАТНОСТІ КЛІТИН БАКТЕРІАЛЬНИХ ІНОКУЛЯНТІВ НА ПОВЕРХНІ НАСІННЯ

1

(21) u201006433
(22) 26.05.2010
(24) 25.11.2010
(46) 25.11.2010, Бюл. № 22, 2010 р.
(72) МАЛИНОВСЬКА ІРИНА МИХАЙЛІВНА
(73) НАЦІОНАЛЬНИЙ НАУКОВИЙ ЦЕНТР "ІНСТИ-
ТУТ ЗЕМЛЕРОБСТВА УААН"

2

(57) Спосіб зберігання життєздатності клітин бак-
теріальних інокулянтів на поверхні насіння вклю-
чає використання розчинних полісахаридів, який
відрізняється тим, що як протектор життєздатно-
сті та активності клітин інокулянту використовують
нативний полісахарид *Bacillus mucilaginosus*, який
не потребує додаткового структурування.

Запропонований спосіб відноситься до сільсь-
когосподарської мікробіології. Винахід пов'язаний з
використанням рідких інокулянтів, зокрема, з по-
довженням життєздатності та стійкості бактерій
безпосередньо на насінні.

Як відомо, вченими продовжується пошук но-
вих методів спрощення процедури інокулювання
насіння бактеріальними препаратами. Іде пошук
рецептур, складу композицій і технологій завчас-
ного нанесення біоагентів препаратів на насіння,
яке б дозволило зберегти життєздатність клітин
протягом декількох місяців до висіву. Бактерії в
суміші у ідеалі повинні зберігати життєздатність
протягом трьох і більше місяців за температури
оточуючого середовища для того, щоб виробники
сільськогосподарської продукції мали більше мож-
ливостей при висіванні насіння у ґрунт.

З цією метою запропоновані речовини, які під-
даються біологічному розкладанню, утримують
вологу, утворюють плівку на поверхні насіння: хі-
тозан, альгінат, целюлоза та її похідні, зокрема,
карбоксиметил-целюлоза. Так, в патенті США
№US 2008/0132411 A1 від Jun. 5.2008 під назвою
„Процес покриття насіння мікробними інокулянта-
ми” наводиться склад суміші, яка включає поліса-
харид (крахмал, декстроза) і вуглеводний спирт, у
якості якого може бути використаний сорбітол,
маннітол, ксилітол або їхня композиція. На 15 час-
тин води вноситься сім частин полісахариду і три
частини вуглеводного спирту. Суміш дозволяє
подовжити строк зберігання інокулянтів у сухому
вигляді на поверхні насіння сої з 20 до 50 діб і до-
дає перевагу при сумісному нанесенні бактеріаль-
них інокулянтів із стандартними пестицидами.

Найближчим до запропонованого є винахід,
який описано у патенті №US 5,292,507 від Mar.8.
1994 під назвою „Метод використання полісахари-
дів для стабілізації мікроорганізмів на інокульова-
ному насінні рослин”, в якому наводиться метод
використання розчинних структурованих полісаха-
ридів з поперечними зв'язками, зокрема, альгінату
для нанесення на насіння суспензій мікроорганізмів.
Вміст полісахариду у суміші коливається від
0,005 до 10%. Бактеріальні клітини у складі суміші
залишаються життєздатними більше 50 діб.

Проте, недовіком прототипу є необхідність
проведення етапу перетворення розчинного альгі-
нату у гель завдяки додаванню сульфату кальцію
для утворення поперечних зв'язків. Процес приго-
тування гелю потребує додаткових знань, умінь і
не завжди призводить до позитивного результату.

Завданням нашої корисної моделі є створення
суміші для завчасного нанесення бактеріальних
клітин на насіння рослин на основі полісахариду
бактеріального походження, який не потребує до-
даткових операцій та етапів приготування, і який
забезпечує стійкість, життєздатність та активність
клітин бактеріальних інокулянтів протягом 50 діб.

Поставлена мета вирішується тим, що в іноку-
ляційну суміш для нанесення клітин
Bradyrhizobium japonicum на насіння сої включа-
ється полісахарид мікроорганізму *Bacillus*
mucilaginosus у співвідношенні 1:2, що дозволяє
збільшити кількість життєздатних клітин
Bradyrhizobium japonicum на 62,1% порівняно з
моноінокуляцією і на 58,4% порівняно з сумішшю,
яка включає фосфорильований крохмаль. При
цьому клітини *Bradyrhizobium japonicum* знахо-

(13) **U**
(11) **54847**
(19) **UA**

дяться у більш активному фізіолого-біохімічному стані порівняно з іншими варіантами зберігання.

Згідно корисної моделі, для отримання суспензії полісахарид-бактеріальні клітини аліквотну частину 10-добової культури *Bradyrhizobium japonicum*, яка має концентрацію $10-12,5 \cdot 10^7$ кл/мл, змішують з аліквотною частиною стерильного розчину розчиненого завчасно полісахариду *Bacillus mucilaginosus* із концентрацією сухої речовини 0,1-0,2% у співвідношенні 2:1. Згідно корисної моделі, бактеріальні клітини суспендують у розчині полісахариду, який наносять на насіння розпилюванням, занурюванням у рідину та ін., висушують на повітрі або з використанням сушарки за температури не вище 30°C. Зберігання інокульованого насіння може проходити за температури оточуючого середовища (4-30°C). Полісахарид *Bacillus mucilaginosus* створює захисну плівку на поверхні насіння, що володіє водоутримуючими, структуроутворюючими властивостями, які дозволяють пролонгувати життєздатність клітин *Bradyrhizobium japonicum* до 50 діб.

Дана корисна модель представляє спосіб зберігання життєздатності мікробних клітин і може бути використаний для підтримання життєздатності клітин бульбочкових бактерій в інокулянтах, які використовуються у промисловості та сільському господарстві. Згідно даної корисної моделі, бакте-

ріальним клітинам можна забезпечити активність і життєздатність на поверхні насіння впродовж 50 діб. Використані мікроорганізми можуть мати різну функціональну дію: фіксувати азот, синтезувати речовини з регуляторними і біоцидними функціями, розчиняти важкорозчинні фосфати та сполуки інших макро- і мікроелементів, що у кінцевому випадку призводить до збільшення врожайності та покращення якості отриманої продукції. Мікроорганізми, які можуть бути використані у якості інокулянтів, відносяться до родів: *Rhizobium*, *Bradyrhizobium*, *Arthrobacter*, *Serratia*, *Azospirillum*, *Bacillus* та інші.

Список використаної літератури:

1. Патент США № US 2008/0132411 A1 від Jun. 5.2008 „Process for coating seeds with microorganisms inoculants”.
2. Патент № US 5,292,507 від Mar.8. 1994 „Method of using polysaccharides to stabilize microorganisms for inoculating plant seeds”.
3. Воцелко С.К., Гвоздяк Р.І., Литвинчук О.О. та ін. ЕПАА - універсальний носій та приліплювач до рослин препаратів різної природи //Фітопатогенні бактерії. Фітонциди. Алелопатія: збірник статей міжн.наук. конф. (4-6 жовтня 2005р. Київ) - К.: Держ. Агроекол. унів., 2005. - С 197-200.